

2007 első 11 hónapjában a bruttó átlagkeresetek 8,3%-kal, a nettó átlagkeresetek 2,9%-kal emelkedtek. A fogyasztói árindex 8%-kal növekedett, míg a reálkeresetek szintje átlagosan 4,7%-kal csökkent. A kiskereskedelmi forgalomban ennek megfelelően novemberben is folytatódott az év eleje óta megfigyelhető csökkenés.

Keresetek, fogyasztói árindex és kiskereskedelmi forgalom 2007. január–november

Az év első tizenegy hónapjában a költségvetési szférában 752 ezren, a versenyszférában mintegy 1 millió 935 ezren dolgoztak. A költségvetési intézményekben ez idő alatt közel 4,9%-kal csökkent a létszám, a csökkenés az ide tartozó gazdasági ágak (közigazgatás, oktatás, egészségügy) mindegyikében kimutatható volt.

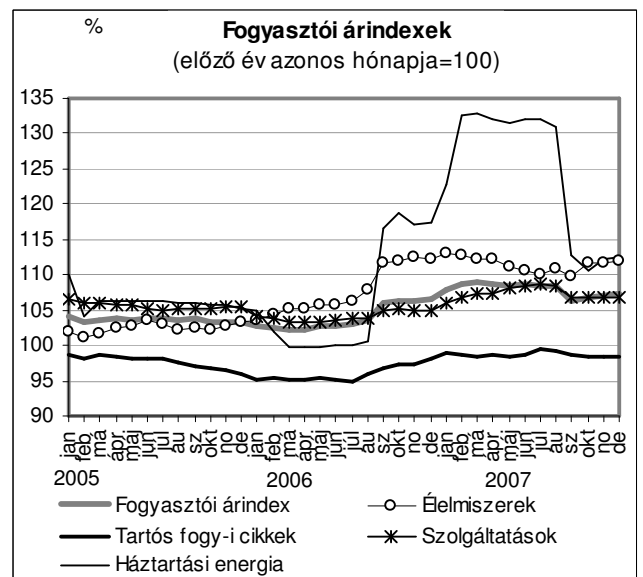
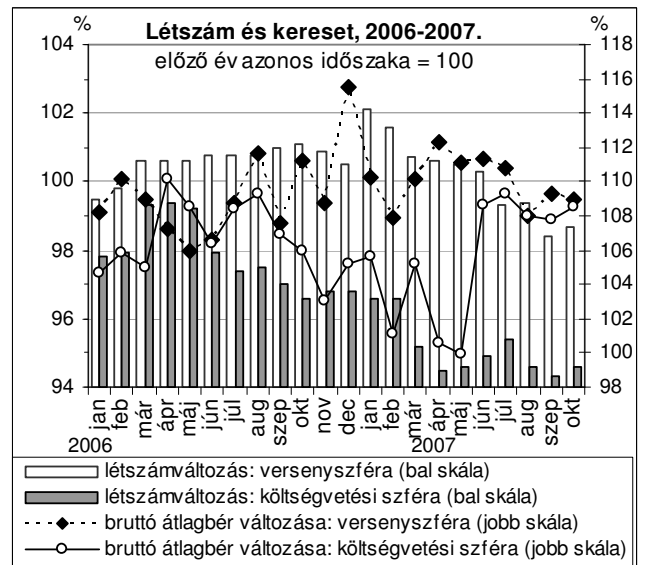
A bruttó átlagkeresetek összességében 8,3, a nettó átlagkeresetek 2,9%-kal lettek magasabbak, mint egy évvel korábban. A bruttó keresetek növekedésében szerepet játszott a minimum-járadék bevezetése. A nettó keresetek alacsonyabb növekedési ütemét döntően a munkavállalói és az egészségbiztosítási járulék 2006. szeptemberi, illetve az utóbbi járulék 2007. januári újabb emelése magyarázza.

A reálkeresetek a január–novemberi időszakban 4,7%-kal csökkentek az előző év azonos időszakához viszonyítva. A fogyasztóiár-index eközben 8,0%-kal növekedett.

Az élelmiszerek 2007-ben az átlagosnál nagyobb mértékben, 12 %-kal emelkedtek. Hasonló mértékben emelkedett a háztartási energia árak (12,5%), valamint a járműüzemanyag árak (13%). A ruházati cikkek árai csak csekély mértékben emelkedtek (0,3%). A tartós fogyasztási cikkek árai pedig csökkentek 1,6%-kal.

A kiskereskedelmi forgalom év eleje óta csökkenést mutat, s ez a folyamat 2007. novemberében is folytatódott. A változatlan áron számított forgalom az első tizenegy hónapban 2,9%-kal, novemberben 4,2%-kal volt alacsonyabb az előző évi szintnél (napárhatástól megtisztított adatok alapján).

A nem élelmiszer-kiskereskedelem változatlan áron számított forgalma 2007 első 11 hónapjában 4,2%-kal esett vissza. Az élelmiszer- és élelmiszer jellegű vegyes kiskereskedelem esetében a csökkenés 1,2% volt.

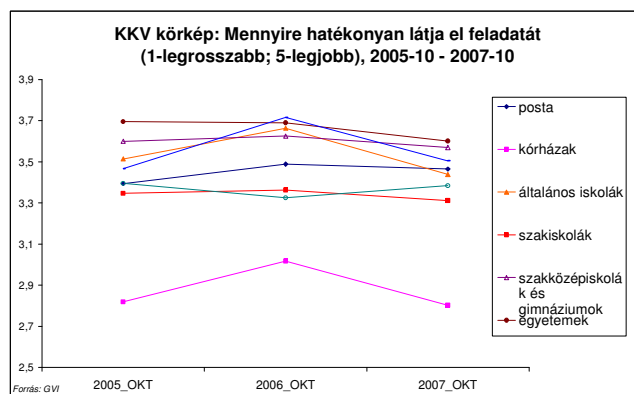
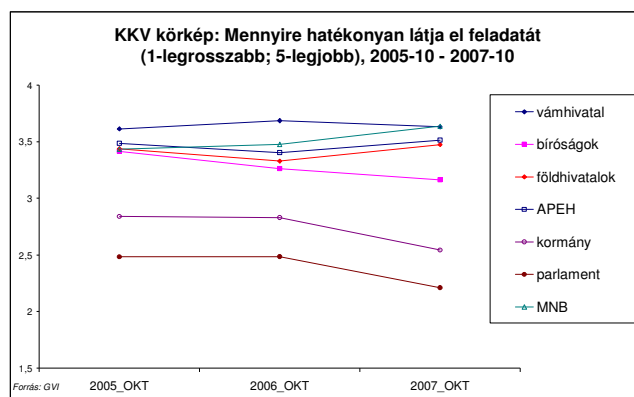
KKV Körkép – 2007 / október: A kis- és közepes vállalkozások véleménye a gazdasági és intézményi környezetről

A Gazdaság- és Vállalkozáselemző Intézet, a Figyelő és a Volksbank Rt. együttműködésének keretében 2005 januártól folyik a hazai kkv szektor helyzetét és kilátásait vizsgáló kutatássorozat, a KKV Körkép. A legutóbbi (2007. októberi) adatfelvétel során a vállalatvezetőknek a gazdasági és intézményi környezetről alkotott véleményét elemeztük. A vállalkozások gazdasági és politikai környezetükről alkotott véleményének vizsgálata azt mutatja, hogy a közhivatalok és intézmények közül a cégvezetők leginkább a Magyar Nemzeti Bank, a vámhivatalok, a szakközépiskolák és gimnáziumok, valamint az egyetemek munkájával elégedettek, a legkevésbé pedig a kórházak, a kormány és a parlament munkájával. A megkérdezettek között sokan egyetértettek azzal, hogy könnyű hozzájutni a céget érintő törvényekkel és szabályokkal kapcsolatos információkhoz és ez nem változott az utóbbi két évben. Azzal viszont nagyon kevesen értettek egyet, hogy a vállalkozásokat érintő jogszabályok és adminisztratív megoldások elősegítik a vállalkozások fejlődését. Az adatok azt mutatják, hogy a korrupció az utóbbi két év során terjedt a kis-és közepes vállalkozások körében. Úgy tűnik, a kkv-k vezetői egyre biztosabbak abban, hogy a kormányzati hivatalokban csúszópénz segítségével érhetik el céljukat, illetve rutinosabbá váltak a lefizetésben. A vállalkozások által érzékelt akadályok tekintetében 2005 és 2006 októbere között jelentős változások mentek végbe, majd a helyzet stabilizálódott és 2007-ig alig történt változás a cégek működése és növekedése terén akadályt jelentő szabályozások, adminisztratív, adózási és egyéb feltételek észlelésével kapcsolatban. Mindhárom évben (és egyre növekvő arányban) a magas adóráták jelentették messze a legnagyobb akadályt a vállalkozások számára. További gyakrabban említett fontos akadályozó tényezők még a nem megfelelően képzett munkaerő, a lassú ügyintézés és az adó-jogszabályok.

A KKV Körkép keretein belül a vállalkozások gazdasági és intézményi környezetről alkotott véleményét 2005 óta minden év októberében vizsgáltuk. Az alábbiakban a három év során kirajzolódó tendenciákat foglaljuk össze.

A közhivatalok és intézmények szolgáltatásainak minőségével és hatékonyságával való elégedettség

A közhivatalokkal és intézményekkel való elégedettség méréséből kiderül, hogy a cégvezetők legkevésbé a kórházak, a kormány és a parlament munkájával elégedettek és elégedettségük mindhárom esetben csökkent 2005-höz képest. A legnagyobb elégedettséget a Magyar Nemzeti Bank, a vámhivatalok, a szakközépiskolák és gimnáziumok, valamint az egyetemek munkájával kapcsolatban mértük. A legjelentősebb emelkedést (2006 októberéhez képest) a Magyar Nemzeti Bank esetében tapasztaltuk. A bíróságokkal elégedett cégvezetők aránya relatíve erősen csökkent 2005 októberétől. A honvédség, az általános iskolák, a szakiskolák és a posta kapcsán elmondható, hogy a velük való elégedettség a 2006-os emelkedés után idén újra a 2005 októberi szintre esett vissza. Az APEH, a rendőrség és a földhivatal viszont a 2006-os mélypont

után emelkedő tendenciát mutatott és ismét elérte a 2005-ös szintet

A jogszabályi és adminisztratív környezettel kapcsolatos vélemények

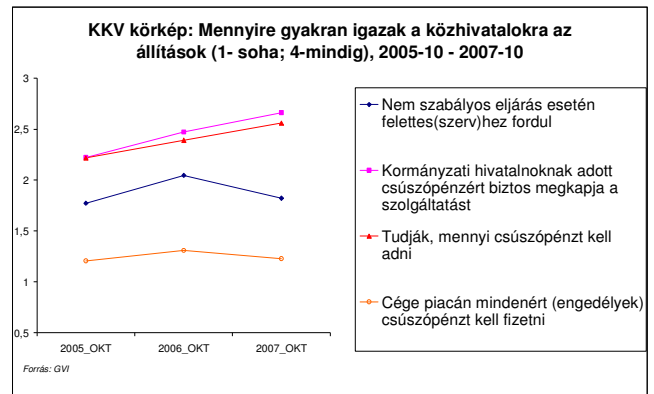
A kérdőívben felsorolt állítások közül legtöbbször azzal értettek egyet, hogy könnyű hozzájutni a céget érintő törvényekkel és szabályokkal kapcsolatos információkhoz – ez nem változott az utóbbi két évben. Relatíve sok cégvezető gondolja, hogy a vállalkozásindítás Magyarországon bonyolult és munkaigényes folyamat, de arányuk csökkent az elmúlt két év során. Sokan gondolják úgy, hogy az adórendszer-változás veszélyezteti az üzleti kalkulációt, de a 2006-os magasabb érték után idén a 2005-ös szintre történő visszaesést tapasztaltunk. A cégvezetők kevéssé érzik kiszámíthatónak és egyértelműnek az adózási és egyéb szabályokat és ebben csak enyhe növekedés tapasztalható 2005 óta. Kevesen gondolják, hogy az oktatási rendszer kínálja képzések megfelelnek a munkaerőpiaci igényeknek és elvárásoknak, de a tendencia enyhén emelkedő. A cégvezetők általában nem értnek egyet azzal, hogy a vállalkozásokat érintő jogszabályok és adminisztratív megoldások elősegítik a vállalkozások fejlődését és ez a vélemény alig változott az utóbbi két évben

Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal?	2005	2006	2007
Könnyű hozzájutni a törvényekkel kapcsolatos információkhoz	3,30	3,27	3,42
Kiszámíthatóak az adózási, egyéb szabályok	2,01	1,82	2,07
Az adórendszer-változás veszélyezteti az üzleti kalkulációt	2,69	3,15	2,72
A vállalkozást érintő jogszabályok segítik a vállalkozások fejlődését	1,80	1,65	1,72
A vállalkozás-indítás bonyolult, munkaigényes folyamat	3,49	3,07	2,70
Az oktatási rendszer képzései megfelelnek a munkaerőpiaci igényeknek	1,79	1,71	1,93

A korrupció megítélése

A kis- és közepes vállalkozások a korrupciós jelenségek kismértékű erősödését érzékelték az utóbbi két évben. A cégvezetők a nekik bemutatott négy állítás közül azokkal értettek a leginkább egyet, amelyek a korrupcióra mint bevett megoldásra vonatkoznak („Ha egy cég csúszópénzt fizet egy kormányzati hivatalnak, akkor biztos hogy megkapja a kért szolgáltatást.” illetve „A cégek előre tudják, hogy mennyi csúszópénzt kell adni.”). Mind a két esetben növekvő tendencia jellemzi az utóbbi két évet. Ebből látható, hogy a kkv-k vezetői egyre erősebbnek gondolják a korrupció explicit eseteit, amikor az állami hivatalnok kezdeményez, azaz amikor a korrupciós kínálat erősödéséről van szó. Növekedett a két év alatt azok aránya is, akik szerint a kormányzati hivatalokban a cégek csúszópénz segítségével elérhetik céljukat. Az ábrából az is látható, hogy ha egy kormányzati hivatalnok nem a szabályoknak megfelelően jár el, kevesen fordulnak a feletteséhez, vagy egy másik kormányzati hivatalhoz, tehát a szabálykövetés kikényszerítésének hivatalos útját a cégek nem tartják célravezetőnek.

Mindezek ellenére a korrupció a kis- és közepes vállalkozások körében egyelőre behatároltnak tűnik és az előzőleg leírt eredmények inkább a korrupció

erősödésével kapcsolatos sztereotíp válaszként értelmezhetők. Viszonylag kevesen állították ugyanis, hogy cégük piacán mindenért (például engedély, önkormányzati megrendelés) csúszópénzt kell fizetni, illetve az ezt az állítást megerősítők aránya nem változott a három év során.

A vállalkozások által érzékelt akadályok

A vállalkozások intézményi és szabályozási környezete terén az eredmények arra is rávilágítanak, hogy a 2005 és 2006 októbere között végbement jelentős változások után a helyzet stabilizálódott. Tavaly alig történt változás a cégek működését és növekedését befolyásoló szabályozási, adminisztratív, adózási és egyéb feltételek megítélésével kapcsolatban. Az 1-től 4-ig terjedő skálán az 1-es jelentette azt, hogy az adott tényező jelentős akadály a cég működése terén, a 4-es pedig azt, hogy egyáltalán nem jelent akadályt. 2005 és 2006 között jóval jelentősebb akadállyá váltak a magas adóráták és a lassú ügyintézés. Ezzel szemben kevésbé észlelték akadályozó tényezőnek az EU-s szabályok betartását, a nem megfelelően képzett munkaerőt, az állami hivatalokban jelenlevő korrupciót, a környezetvédelmi szabályozást, a munkaügyi szabályozást, az engedélyek beszerzését, a tűzvédelmi és biztonsági szabályokat, a vámügyintézését és az exporthoz szükséges nyomtatványok beszerzését. Az adójogszabályok megítélése nem változott. Tehát elmondhatjuk, hogy 2006 októberét követően a cégek úgy érezték, könnyebb lett az életük, mint 2005-ben, de később már nem érzékelték különösebb javulást. A 2005 és 2006 között jelentősebb akadályt képviselő lassú ügyintézés megítélése javult az utóbbi egy évben, a magas adórátákkal kapcsolatos vélemény pedig nem változott.

Látható, hogy mindhárom évben (és egyre növekvő arányban) a magas adóráták jelentették messze a legnagyobb akadályt a vállalkozások számára. További gyakrabban említett fontos akadályozó tényezők még a nem megfelelően képzett munkaerő, az állami hivatalokban történő lassú ügyintézés és az adójogszabályok bonyolultsága.

Adatok forrása: KSH, GVI

Publikáció esetén kérjük, hogy elemzésünkre az alábbiak szerint hivatkozzon:
MKIK GVI: Gazdasági Havi Tájékoztató,
2008 / január, Budapest,
2007-01-28

